

تصحیح مصرعی از دیوان بهار

■ دکتر احمد غنی پور ملک‌شاه

استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه مازندران (بابلسر)

■ دکتر رضا فرصتی جویباری

استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر

■ علی کفشگر

کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی و دبیر دبیرستان‌های شهرستان بابل

تصویرسازی: میثم موسوی

چکیده

نگارنده در این مقاله، واژه‌ای از مصراع دیوان ملک‌الشعرا بهار را که از همان آغاز چاپ نخست آن از سوی انتشارات امیرکبیر و پس از آن توسط همه ناشران دیگر تا امروز به صورت ناخوانا، نادرست و نامفهوم چاپ شده بوده، تصحیح کرده است. امید است که ناشران محترم دیوان مرحوم ملک‌الشعرا بهار، این کاستی موجود در دیوان او را با تصحیحی که در این مقاله صورت گرفته است، اصلاح و برطرف نمایند.

کلیدواژه‌ها: تصحیح، واژه، دیوان اشعار، محمد تقی بهار

اوراقم و محتاج به تصحیح.

(چو دفتر و دیوان خود از فتنه ایام/... و صحافی) (شهریار، ۱۳۸۹: ۱۳۳۱/۲)

مقدمه

یکی از مسائلی که توجه به آن بیش از پیش ضروری می‌نماید، بررسی و تصحیح متون نظم و نثر ادبیات معاصر است. اگر چه کارهای بزرگی در این زمینه صورت گرفته، هنوز با گذشت

شصت سال، بر روی برخی از متون بزرگ، از جمله «دیوان اشعار» مرحوم بهار و «امثال و حکم» مرحوم دهخدا، کارهای در خور و شایسته و به روزی انجام نشده است.

پیش از ورود به بحث و بررسی، مختصری از شناسنامه زندگی و شعری بهار را در چند سطر از شرح حال نویسنده بزرگ روزگار، مرحوم محمد معین، و یکی از صاحب نظران قدر امروز ادب فارسی، استاد محمدرضا شفیعی کدکنی تقدیم می‌دارد:

«ملک‌الشعرا محمدتقی بهار پسر ملک‌الشعرا محمدکاظم صیوری، شاعر بزرگ عصر ما (ولادت: ۱۲۶۶ ه.ش. - وفات: ۱۳۳۰ ه.ش.) وی در عین حال، شاعر، محقق، نویسنده، استاد دانشگاه، روزنامه‌نگار و مرد سیاست هم بود. بهار در شعر، شیوه فصیح قدما را به نیکوترین صورتی بیان کرده، در ضمن از زبان متداول، لغات و تعبیرات و اصطلاحاتی را در اشعار خود به عاریت گرفته است.

وی شعر را وسیله بیان مقاصد گوناگون قرار داد و با اطلاعی که از زبان پهلوی داشت به ایجاد ترکیبات جدید و استعمال مجدد برخی از لغات متروک توفیق یافت.

ادامه مطلب در وبگاه مجله